

Abonamente:

1 Lună:
10 Lei sau 4 Ruble.

3 Luni:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preț și învățături:
prețul jumătate.

ROMANIA NOUĂ

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. OLSIFOR CHIRU

Iese în fiecare zi de lucru.

Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Matelu.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOIALĂ
REDACȚIA, Bija Gogol No. 39
ADMINISTRAȚIA
Bul. Alexandru cel Bun, Pașaj
Chişinău.

RUȘII

I-am primit. Cu ce am avut și cu ce n'am avut, cu sărăcia noastră, i-am primit cu bucurie, cu bucuria ce ți-o dă nădejdea împlinirii visurilor. Cel mai umilit sătean i-a primit cu pâine și cu sare și cel mai bun culcuș lor i l'a dat și de multe ori și-a rupt bucățica de la gură ca să li-o dea lor.

Că știa și el că veneau ca întovărășiți cu noi în lupta sfântă pentru câștigarea drepturilor neamului. Dar veneau încet, cu întârzieri calculate, pe care noi nu le pricepeam; cu toate acestea peste tot răsăreau flori în calea lor din toate casele și de tot ce aveau nevoie găseau în țara noastră.

I-am primit toți, mic și mare, cu fiorii bucuriei ce ți-o dă nădejdea. Și ei mândri, ca ostași împărătești ce erau, treceau zămbind. Lucet, dar se duceau și ei către câmpurile de luptă pe care, în așteptarea lor, le sângereau cu scump sânge ostașii vajnicei Români, la Turcucaia, la Silistra, la Mare. Veneau să ne dea ajutorul înscris în zăpădăciile războiului. Mai puțin întâi, ceva mai mulți pe urmă.

Cu fiecare soldat împărătesc creștea nădejdea noastră, că doar și ei se lăudau pe unde treceau că nu se mai opresc până la Tarigradul râvnit de atâția împărați dornici de mărire. „Să v'ajute Dumnezeu” era urarea care-i însoțea din fiecare cocioabă umilită ca și din palatele pe unde se adăposteau oștile împărătești în trecere.

Tunurile noastre, sculele noastre de război și pepturile voinicilor noștri ostași făceau zid împotriva dușmanului și oștenii ruși veneau încet, ba benchetuiu cu generalii lor în frunte. Sat după sat, redute după redute rămăneau în urmă udate cu sângele nostru și cu lacrimile celor ce rămăneau la buna voia vrăjmașului. Și în același timp fără nici o durere, cu lupte date de mână și așa de ochii lumii, cu rânjet sălbatic de bucurie lăsuu falnicii ostași împărătești sate și orașe scumpe nouă, cu puțin sânge de-a lor udate, dar cu multe și amare lacrimi ale bieților locuitori care prădați și jefuiți de un dușman, rămăneau să înfrunte silui-

rile celui ce venea. Că pe unde au trecut ai noștri întovărășiți împărătești au lăsat jaf și pârjol, sărăcie și durere, amare lacrimi acolo unde găsise totul din belșug și inima cea mai curată și mai primitoare.

Nu ajungeau stricăciunile obuzelor dușmane, a mai trebuit și slăcările puse de prieteni după ce goleau de tot avutul case sărace și bogate. Și totuși nu ne perdeam nădejdea. Vor veni pravoslavnicii în număr mai mare și iar vom intra în satele și orașele noastre pierdute, iarăși aceleași inimi îi vor primi cu lacrimile bucuriei și cu flori, că flori multe cresc pe pământul românesc. Și ei nu veneau. Adică veneau, nu veneau, mai mult se făceau că vină. Se făceau că luptă și bucată cu bucată se rupea din trupul dragei noastre țări, oraș după oraș din cele mai scumpe cădeau în mâinile dușmanilor cari ne coplesiseră de toate părțile cu ochi flămânzi... Mii, zeci de mii de benjenari umpleau drumurile pribegiei amare, lăsând averi pentru care munciseră o viață întreagă; ostașii osteniți și vlăguți de lupte grele porneau sub steagul țării, apărând bucățica cu bucățica scumpul pământ al țării și lăsau în urmă soție, copii, părinți, frați fără să-i vadă și fără să știe dacă și când se vor mai întâlni... Pasă-mite nu știam că și întovărășiții ne erau dușmani, că ne purtau Sămbetele, dușmani ascunși, vicleni, mult mai de temut decât aceia cu care ne luptam pe față...

A venit iarna grea, grozavă, cum puține au fost, găsind zeci de mii de oameni fără adăpost, scoși din rosturile lor, și mulți au murit de frig, de osteneală prea mare, de lipsuri de tot felul, de mizerie. Și ostașii Țărului trădător trăiau din belșug, ba scoteau cu sila pe oameni din casele lor pentru a se adăposti ei și se încălzeau cu gardurile, ba și cu sărăcăcioasa mobilă din case dată pradă flăcărilor, fără milă, fără remușcare.

Luptele ajunseseră la Siret... Era o linie hotărâtă dinainte. Erau deoparte, tare departe de Tarigradul dorit... și acum veneau, innegreau

TUNURILE NOASTRE

Ostașii noștri urcă tunurile pe un drum greu spre a le așeza în poziție. Insuflețiți de iubirea de țară și de dorul răsunării împotriva dușmanilor, toți pun mâna la roate ca să ajungă mai repede la locul potrivit pentru luptă.

Cu aceste tunuri au fost bătăi Germanii la Oituz, Siret și Mărășești.

câmpurile albe, de zăpadă, innegreau dealurile Moldovei hoardele trionfante nu să apere, ci să ocupe, să sugrume și acesastă parte și să o înzestreze cu aceleași legi și datini, în cari se chinuia de mai bine de un veac sora noastră Basarabia... Și iarna tot mai grea, tot mai amară se cerea mii de vieți din ale fraților noștri ostași bătuiți de boale grele și urâte. Dar pe ostașii împărătești tot bine i-am primit cu ce am avut, ba acum și cu ce n'am avut. Ei furau, ardeau, băteau, de autoritățile noastre a ști nu voiau, de tot ce aveam mai scump joc își băteau, dar norodul românesc de sus până jos nu-și perdeea tăria de credință că în cele din urmă toate vor fi răsplătite prin biruința care tot ni se mai arăta și luca ca o stea deasupra piramidei suferințelor fără sfârșit.

Așa s'a isprăvit anul 1916 și a început un altul.

G. I. Savin.

Pacea cu Germanii!...
Dar ce-am avut noi cu Germanii? Noi am declarat război Austriei și Ungariei, și acum ne împăcăm cu Germanii! Dar unde-s Ungurii cei viteji, unde-s generalii lor cu nume mare; unde-s Austriacii cei faimoși, unde-s marii patrioți bulgari? Nu se vede nici unul de nici-căiri! Noi tratăm cu Nemții, cu cari n'avem nimic de împărțit. Tocmai aceasta-i caracterizează bine pe Nemți. Ei au de împărțit cu toată lumea, căci ei vor s'o stăpânească întreagă.

Când se va face pacea cea dreaptă, va trebui să se asigure drepturile naționale ale tuturor Românilor din toate țările: România, Transilvania, Bucovina, Basarabia, de peste Nistru, din Serbia și din Macedonia. Fără dreptate deplină, pacea nu poate fi trăinică și sângele care s'a vărsat, a fost zadarnic.

Transilvania și Bucovina rămân deocamdată și mai departe sub Austro-Ungaria. Unde e omul cinstit care ar putea spune că acesta e lucru cu dreptate?

Dobrogea n'a fost și nu e țară bulgărească. Ruperea ei dela România e o nedreptate care cere răsunare.

Basarabenilor

Să știți: de nu veți ridica
Din sânul vostru un Proroc,
In voi viața va seca,
Zădarnic soartea veți ruga,
Căci scoși veți fi atunci din joc
Și-ți rămânea fără de noroc

Din chiug de lacrimi și dureri,
Din trăsnet de mânie sântă
Și din nădejdi și zbuciumări,
Din năzuinți și frământări
El trebui facla să și aprindă
Și n'el pe toți să vă cuprindă.

Și n' țara noastră va purcede
Sub crucea lui de chinuire
Cu gloata celor, cari ar crede,
Cu-a țării sarcină în spete,
Și duh aprins de învoire
Va duce propovăduire.

El jalea vechilor câmpii
Numa n' n' o lacrimă va strânge:
Din spic, din strugurul de vie
In stropi va scurge ape vie:
Din spic—sudori, din viață—sânge
Le va sorbi—și nu-ți mai plânge.

Și-atunci sorbiții stropi vor arde
Din țară toată vrăjmașia,
Clevetitori, dușmani de moarte!
Și cei cu limbi în două sparte
Atunci vor căuta frația
Și lepăda-vor viclenia...

Și toți veți fi un gând și un nume
Și înfrățiți veți făuri
Un viitor măreț în lume,
Iar El va ști să vă îndrume
Acolo, unde va zări,
C'a voastră stea va răsări.

Dar știți: de nu veți ridica
De printre voi acest Proroc —
In voi viața va seca,
Zădarnic soartea veți ruga,
Căci scoși veți fi atunci din joc
Și-ți rămânea fără de noroc.

Mărășești, 10 Iulie 1917.

† Al. Mateevici.

Cuvintele generalului Averescu

In ședința parlamentului român dela 26 Februarie, președintele guvernului d. general Averescu, a ținut o cuvântare mișcătoare, în care a zugrăvit starea dureroasă a României cu atita putere de dramatism, încât toți deputații mai ales cei cari erau hotărâți să se împotriviască cu înverșunare la încheierea păcii, au plecat capetele fără a mai scoate din gură un singur cuvânt.

Cine nu va citi cu adincă cutremurare și cu un sentiment de durere sfâșietoare aceste cuvinte ale generalului Averescu cari vor rămânea pentru totdeauna ca cea mai zguduitoare expresie a stării României din Februarie 1918: „Nu sunt orator și nu fac asemănări. Dar văd sturca țării noastre ca a unei mame a noastre a tuturor, întinsă pe masa de operație.

Nenorocirea a făcut ca eu să am în mână cuțitul de operație. Nu vă cer decât un lucru. Dați-mi liniște trebuitoare, ca să-mi pot păstra tot sângele rece și să nu tai mai mult decât e absolută nevoie.”

America și Români

Cu prilejul plecării din Iași a misiunilor străine, un grup de parlamentari români în frunte cu fostul ministru d. Delavrancea s'a înfățișat la colonelul Andersen, șeful misiunii americane, pentru a-i mulțumi pentru sprijinul ce ni l-a dat America.

D-l Colonel Andersen a răspuns foarte mișcat de această atențiune, spunând între altele:

„Națiunea română poate fi încredințată de sprijinul deplin al Statelor-Unite. Președintele Wilson și cu el America întreagă vreau ca și în Europa de mâine toate popoarele, fie ele ori cât de mici, să fie deplin stăpâne pe soartea lor. America nu va da armele din mână până nu va fi câștigat toate garanțiile trebuincioase.

Națiunea română mai poate fi încredințată că triumful final, biruința hotărâtoare, va fi al acelora cari luptă pentru idealul libertății popoarelor.”

„Poporul rusesc”

III.

Călătorind prin Rusia, multe anomalii, nedreptăți și cruzimi întâlnește streinul; dar nu-și dă seama că, acestora numai, se datorește statornicia și necurmată mărire a statului; și deci e nedrept cu ocărnuirea, care nu face alta decât să aplice o stare similitudine de veacuri. Izbit de uniformitatea ce o constată în toate, conchide la unitate și aci greșește încă, fiindcă nu poate pătrunde sub mulțimea aceasta de săpici și de caftane, până la creerii care speră și inimile care bat pentru idealuri, ce ar îngrozi poate pe adevăratul popor Rusesc dacă ar putea să le pătrundă. Chiar limba aceasta oficială, atit de vorbită și de întrebuințată, cei mai mulți din supușii Țărului o iau cu ei odată cu șapca la reîntoarcere.

Adevărata limbă însă, scumpa limbă părintească, invinsul, sclavul, o păstrează cu gelozie, ca pe moaștele cele sfinte și curate, pentru acei ce sunt dragi, pen-

tru familie, rude și prietenii încercați, pentru rostirea rugăciunilor credinței strămoșești, pomnirea trecutului, șoptirea speranțelor pentru viitor; căci pentru nevoile și agonisirea traiului, pentru josnicele interese, tainurile gândului și plămămirile fărnice și viclene, ajunge limba cuceritorului.

Cunoașteți oare ceva mai atîngător, mai duios și totodată mai puternic, decât smerenia cinstei, curătenia geloasă și evlavvia înălțătoare cu care toate neamurile acestea, luate pe nedrept ca popor Rusesc, păstrează cu zgărcenie, cel mai scump și cel mai sfânt din odoarele lor, adică limba, care e totodată zălogul cel mai sigur de reînviere?

O voi ce în linște și fără de teamă grații graiul străbunilor, voi care învățați alte limbi străine ce vă par mai bogate sau mai frumoase, popoarele libere și născute în libertate, nu puteți înțelege ce dulce, scump și neprețuit odor este limba maternă, pentru popoarele ce zac în asuprire; facă Domnul, ca n'ci odată să nu fiți chemați a o înțelege!

Deși Impărăția Rusească, înfățișează călătorului acea uniformitate în clădiri, port și limbă, rusificarea n'a avut însă înfririi decât asupra orașelor clădite din nou și asupra părților noi ale orașelor vechi. Cu multă dibăcie, înțelepciune, stăruință și răbdare au putut Țării Moscovei să dea cuceritorilor lor această uniformitate înșelătoare.

Pe măsură ce-și alipeau un alt neam, departe de a se lua după ceilalți cuceritori, ei deschiadau largi porțile rusismului la toți acei care se lepădau de obârșie și erau gata să-i servescă.

Credințele, legile și moravurile locale, erau respectate cu sfințenie falindu-se cuceritorii de această mărîmîmie, pentru a-și atrage mai bine recunoștința cuceritorilor. Acolo unde erau popoare mai culte sau mai impotente, Țării nu pregetau a lua titlurile de Mare Duce al Finlandei, Rege al Poloniei etc., parcă n'ar fi trebuit să existe nici odată altă legătură între dănele și poporul Rus, decât o unire personală. Până la 1830 Polonia avea Dieta ei constituțională, legile și armata ei; iar regimentele filandeze, au dăinuit până la începutul resbelului Ruso-Japonez.

Familii mari, de orice neam, îmbrățișate călduros de către aristocrația rusă, erau îndemnate de dansa ca să primească slujbe: garda, flota înalte demnități civile și militare, dar mai cu seamă diplomația, erau împănate cu cele mai frumoase nume germane, scandinave, poloneze, georgiene și chiar române, precum prinții Cantacuzinești și Abaza (cel din urmă, venit în Rusia odată cu Cantemir). Orice treaptă socială putând ajunge la noblețea, numai dacă membrii săi intrau în serviciul Țărului, iar nobilii pierzând titlurile și privilegiile lor de nu intrau în slujbă, mica noblețea nevoiașă, precum și noblețea mare și avută, fură constrânse a învăța rusește, a cere și a primi funcțiuni, a-și părăsi vetrele, îndreptându-se încotro le chema slujba împărătească. După un timp oarecare, unii din acești pribegi se întorceau pe la vetrele sau moșiile lor, iar alții se stabileau prin provinciile unde își isprăviseră slujba, însurându-se mai întotdeauna în legea și neamul lor; copiii și urmașii rămăneau și ei pe unde se stabiliseră părinții, fie ca cinovnici, medici, arhitecți, ingineri sau avocați, păstrând însă, cu sfințenie credința, limba, tradițiunile și speranțele părinților. Tot așa se întâmpla cu comercianții, negustorii și meseriașii veniți din toate unghiurile Impărăției: Toți știu rusește, dar nimeni nu uită graiul neamului sau. Astfel veți găsi patrioți polonezi la Moscova, ruși la Varșovia, finlandezi și germani în Basarabia sau Caucaz, fără ca nimeni să se fi lepădat de obârșie.

Republica Democratică Moldovenească

Instrucție (îndrumare)

Comitetelor pământești

Temeiurile obștești

II

5. In scopul de a îndrepta nelegiuirile și de a opri anarhia...

g) Comitetele pământești de Voloste statornicec pentru Volostea ca norma munitoare...

h) Trecerea pământului luat pentru lucru se face cu stirea și deslegarea...

Cărți nouă

Germania în oglindă. Sub titlul acesta a ieșit la Iași o foarte interesantă carte...

Publicăm aici câteva din cugetările cuprinse în această carte.

Chiar dacă are argumente nu tocmai bune, un om are întotdeauna dreptate când are cu el majoritatea baionetelor.

Bismarck

Un popor de înaltă cultură, dar de o cultură puțin favorabilă acțiunii militare a statului...

Prof. Lasson

In sfârșit, trebuie să facem cinste numelui nostru...

1. Comitetele pământești de plasă se alcătuiesc din următoarele fețe: 5 părtași...

Nietzsche

Demisia lui Troțchi

Din Petrograd se anunță că comisarul popular pentru afacerile din afară Troțchi-Braunstein...

Tratatul de pace cu nemții, atunci când continuarea războiului era o datorie...

2. Pământurile din care se alcătuiește fondul pământesc vremelnic de arândă...

3. Pământurile din care se alcătuiește fondul pământesc vremelnic de arândă...

4) Impărțirea pământului trebuie să se facă cu băgare de samă...

5) Mai întâi de toate li se dă pământ oamenilor din satul acela...

6) Mai întâi de toate li se dă pământ oamenilor din satul acela...

7) Mai întâi de toate li se dă pământ oamenilor din satul acela...

Pacea însemnează când doi oameni sau două partide ajung la o înțelegere...

Pacea care se face acum la București nu este pacea Românilor...

Dela universitatea populară

Martie, 27 Februrie - D. prof. S. Ciujbă vorbește despre Drepturile și datorințele cetățenești.

Omul din cele mai vechi timpuri nu și-a avut libertatea...

Vorbește apoi de colonizarea Americii de către Englezi. Cum guvernul din Londra voia să înăbușe...

Arată că de mult sferă popularul în Rusia din cauza lipsei libertății de presă...

S'a tipărit deja o știre, că se lucrează o constituție pentru Republica Moldovenească...

Lucruri păgubitoare

Alături de munca cinstită și rodnică a atâtor învățători și profesori...

Ar fi bine să nu se nite că nu tot ce place dincolo, se potrivește și aici...

Constituția Republicii Moldovenești

S'a tipărit deja o știre, că se lucrează o constituție pentru Republica Moldovenească...

Știrile zilei

Audiența la d-l general Istrati. Audiențele la d-l general de corp de armată Istrati...

Revista Tranșecilor, care se tipărește la Iași sub supravegherea d-lui I. C. Delatorda...

Cinua în România ocupată. Gazetele cari apar în România ocupată de Nemți...

Misiunile străine în drum spre casă. Da și știri sosite la Iași, misiunile militare străine...

Plătirea dărilor. In timpul de pe urmă au început a se primi în număr foarte mare dările progresive...

Și cel din urmă-al nostru gând spre tine-a și fântîl Ardealul nostru leagăn sfânt...

Cele din urmă știri

Jafările bolșevicilor

Petrograd, 25 Februrie. - Palatul ministrului englez...

Nemții în Ucraina

Nauen, 25 Februrie. - La Bala, în Ucraina, trupele noastre cari apără calea ferată...

Părăsirea Bucovinei

In urma tergiversărilor de pace dela București, oștile române...

Poșta redacției

P. Bulat. Nu, noi nu suntem în contra autonomiei Basarabiei. Luptăm pentru unirea tuturor...

Invățătorul H. Ne pare și nouă nespun de rău că n'am putut tipări până acum scrierile lui...

Vasilio Hancu. Cu părere de rău. Nu-ți putem recomanda nici o revistă literară serioasă.

T. Colun. Serie-ne mai bine știri de pe acolo. Lasă articolele, căci ele sunt mai grele de scris...

Casian Munteanu. De luni de zile te așteptăm.

Pribeg. Ce-or să facă pribegi noștri până la pacea generală?

MĂSURI ȘI GREUTĂȚI

In afara de Rusia întreaga Europă se folosește pentru măsurarea greutateților și a întinderilor...

- I. Greutăți: 1 Pud - 40 funturi - 16 kilograme... II. Măsurile de întindere: 1 Verstă - 500 sajeni...

„ROMANIA NOUA“

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Ieșe în fiecare zi de lucru

sub conducerea unui comitet de redacție alcătuit din domnii:

Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Ioan Mateiu (din Transilvania), Vasile Harea, Vlad Cazacu (Basarabia), Gheorghe Tofan (Bucovina), D. Munteanu-Râmnic (România), Constantin Noe (Macedonia), Dr. Atanasie Popovici (Serbia).

Abonamentul (plata):

Pe o lună: 10 Lei sau 4 ruble, Pe trei luni: 25 Lei sau 12 ruble.

Pentru preoții și învățătorii din Basarabia: pe trei luni 6 ruble.

Redacția gazetei: Chişinău, Strada Gogol 39.

Administrația: Bulevardul Alexandru cel Bun-Pasaj.

Înștiințare

Se aduce la cunoștința publicului, că Societatea Culturală „Facția” deschide o Școală Primară mixtă Moldovenească cu patru clase

in localul școlii orașenești, din ulița Leov-ca'a No. 58. Lecțiile sunt fără plată și se dau la toate obiectele de învățământ.

Inscrierile se primesc chiar de acuma, între ceasurile 10-2, în hotelul „Facției”, fost Hotel de France, ulița Mihailovscaia No. 52.

Cursurile vor începe încurând. Vico Președinte, V. Cazacu

Societatea culturală „FACȚIA”

caută învățătorii pentru cursurile de limba română în școlile deschise de ea. Invățătorii, cari doresc să se angajeze la predarea lecțiilor trebuie să pozează pe lângă limba română și cea rusă.

Președinte Tanju.

Înștiințare

Se aduce la cunoștința publică că Ministerul Căilor de Comunicație, Poștelor și Telefoanelor...

Numai în cazuri excepționale se pot alătura și corespondențele în limba rusă.

Secretar general, F. Rotariu.

S'a deschis

Marele Restaurant Național al soc. Facția

Confort modern, serviciu prompt, loc de întâlnire pentru intelectuali români de pretutindeni...

Administrația.

LIBRARIA NAȚIONALĂ

CHIȘINĂU, Bulevardul Alexandru Cel Bun (Pasaj)

Se află de vânzare tot felul de cărți românești tipărite cu litere latine, precum: Gramatici, Cărți de citire, Istorii, Geografii, Aritmetici, Povestiri, Poezii, Romane, ș. a.

Biblioteca națională

in editura gazetei noastre a început să se publice BIBLIOTECA NAȚIONALĂ

din care a eșit

No 1. Sărbătoarea Basarabiei

Deschiderea celui dintâi Sfat al Țării la Chişinău, în ziua de 21 Noemvrie 1917. Are 136 pagini, prețul 1 Rublă.

No. 2. DEȘTEPTAREA MOLDOVENILOR DE PESTE NISTRU

Adunarea națională ținută la 17 Decemvrie 1917 în orașul Tiraspol. Dăre de seamă de Dr. O. GHIȚI. Are 80 pagini, prețul 60 copeici.

Doritorii de-a cumpăra aceste broșuri să se adreseze către Redacția noastră.